

Brief

Michel Vanhoorne

Geachte Redactie,

Het artikel van Vincent Scheltiens “Versnipperd Links” (Aktief, 2-2013) is een verdienstelijke poging om een specifiek kenmerk van de politieke geschiedenis van dit land te documenteren. Het schiet echter m.i. op een aantal belangrijke punten tekort: 1) een aantal belangrijke pogingen tot samenwerking ter linkerzijde worden niet vermeld, 2) op de redenen die tot de mislukking van de diverse initiatieven geleid hebben, wordt niet ingegaan en 3) politiek wordt beperkt tot partijpolitiek. Bewegingen die linkse samenwerking beogen (en realiseren!) komen niet aan bod.

Belangrijke onvermelde linkse eenheidsinitiatieven

Eind jaren '60 lanceerde Leo Collard, toenmalig voorzitter van de PSB-BSP een oproep tot een “Progressistisch Front”. Voortbouwend op de samenwerking tussen de vakbonden (Gemeenschappelijk Vakbondsfront) richtte hij zich tot militanten van zijn partij, militanten van de Christelijke Arbeidersbeweging en Communisten om tot een politieke samenwerking te komen. Na talloze gesprekken op allerlei niveaus is dit initiatief na enkele jaren uitgedoofd.

In de jaren negentig werd er onder impuls van Maurits Coppeters en Norbert de Batelier, door een reeks Vlaamse academici nagedacht over een radicaal-democratisch project. Dit resulteerde in 1996 in een boek (Het Sienjaal), met veel waardevolle ideeën, maar zonder politiek vervolg.

Mogelijke redenen van de mislukking van eenheidsinitiatieven

M.i. heeft hun mislukking te maken met hun organisatievorm waarin er verschillende

politieke partijen of organisaties als zodanig werden bij betrokken, naast wat ruimte die in bepaalde gevallen werd voorzien voor onafhankelijken. Een dergelijke vorm van samenwerking was gedoemd om vroeg of laat tot onoverbrugbare onenigheid tussen de verschillende samenstellende groeperingen te leiden en tot loyauteitsconflicten zodat uiteindelijk elke zich uit het opzet terugtrok. Electorale ambities bleken bijzonder destructief voor bepaalde van die samenwerkingsverbanden.

Politiek beperkt zich niet tot partijpolitiek

Talrijke (progressieve) bewegingen beogen een impact op het beleid en doen dus aan politiek. Tussen deze bewegingen ontstaan vaak samenwerkingsverbanden. Sommige van deze samenwerkingen houden al langer stand (vb. Abolition 2000 – het netwerk van een 50-tal organisaties tegen de kernwapens en de Klimaatcoalitie), andere kennen hun ups en downs zoals het Gemeenschappelijk Vakbondsfront, nog andere zijn na een beloftevolle start een stille dood gestorven, zoals het Belgisch Sociaal Forum. Reden van dit laatste was m.i. dat bij een aantal grote organisaties de vraag: “what’s in it for us?” uiteindelijk de doorslag gaf.

Een mogelijke uitweg

Bovenstaande evaluatie van voorgaande, mislukte eenheidsinitiatieven, deed in 2003 een aantal links en ecologisch georiënteerde Vlamingen besluiten het over een andere boeg te gooien. Zij opteerden voor een anderssoortige organisatievorm: i.p.v. een samenwerking tussen organisaties werd geopteerd voor een beweging van individuen die zich uit persoonlijke overwegingen aansluiten, zonder daarbij hun eventueel engagement in partijen of bewegingen op

te geven. Daarenboven werd besloten zich niet op het electorale pad te begeven.

Deze nieuwe beweging kreeg begin 2004 de naam “Links Ecologisch Forum” (LEF-www.lef-online.be).

LEF slaagde er in leden van de sp.a en van Groen (waaronder politieke mandatarissen) aan te trekken, naast leden van de PVDA en KP, militanten en verantwoordelijken van ABVV en ACV en ook van milieubewegingen en groeperingen van andersglobalisten. Wij vermoeden dat ongeveer de helft van het aantal van onze leden niet tot een of andere partij behoort.

Deze formule stelde LEF in staat om, met betrekking tot de domeinen die haar nauw aan het hart liggen, aan talrijke brede samenwerkingsverbanden mee te werken en nieuwe tot stand te brengen en om op die manier een echte impact te hebben. Hier verder op ingaan valt buiten het bestek van dit commentaar.

Naast LEF zijn er andere bewegingen die volgens dezelfde organisatieprincipes werken. Wij vermelden hier enkel de sinds de jaren '60 actieve “Vrienden van Cuba” en de sinds enkele jaren actieve “Klimaat en Sociale Rechtvaardigheid”. Er zullen misschien ook andere zijn, waarvan wij nooit gehoord hebben, omdat dit soort initiatieven zelden of nooit de media haalt, hetgeen niet betekent dat zij geen impact hebben.

Michel Vanhoorne
Coördinator van het Links Ecologisch Forum
michel.vanhoorne@ugent.be